

"Folkpartiet har hittat åter till frisinnet", hävdade Hans Bergström i en kolumn i Dagens Nyheter 10/8. Han bemötte därvid den kritik som riktats mot folkpartiledningen för att ha övergivit socialliberalismen. Artikeln återges här med författarens godkännande. Bergström har varit chefredaktör för Dagens Nyheter.

Ett folkligare folkparti

Socialdemokraternas hegemoni tar sig många uttryck. Ett av dem kan sammanfattas med begreppet "borgerlighetens diskreta skam" (uttrycket myntat av Carl-Johan Westholm).

Borgerlighetens diskreta skam består i att man hela tiden sneglar över axeln på vad socialdemokratin ska säga. Det statsbärande partiet får bli domaren över vad som är "socialt" och var gränserna går för vad som är acceptabelt i Sverige. Känsligast av alla är en del liberala opinionsbildare. Det kan räcka med några omdömen av typ "högerburen" eller "klasspolitik" eller "nedrivning av den svenska modellen" eller "socialliberalismen övergiven" från en Marita Ulvskog eller Göran Persson för att de förskräckta ska gå och gömma sig bakom närmaste tall.

Det borgerliga parti, eller den tidning för den delen, som vågar stå på sig ska därför inte vänta applåder. Många står beredda att överta de socialdemokratiska schablonerna när frågor blir kontroversiella.

Sedan en tid gäller det folkpartiet. Bakgrunden är att folkpartiet har övergett "snällismen", en godtrogen välvilighet i sociala frågor. Det har lett till viktiga positionsflyttningar på vida fält.

I skolpolitiken driver fp kunskapsinriktning, ordning i skolan samt tidig mät-

ning av brister, så att man kan åtgärda dem.

I brottspolitiken tar man växande hänsyn till offren för brott.

I fråga om psykiatrireformen markerade fp alldeles nyligen en omprövning, bort från en naiv tro på att all sluten mentalvård kan ersättas av öppet boende - och med större hänsyn även till medborgarnas rättmätiga skyddsbehov.

Rörande invandringen har fp alltjämt en öppen attityd, men partiet hävdar mer bestämt att det svenska samhället måste vara tydligt med de liberala demokratiska värden som den måste acceptera som söker medborgarskap i Sverige. Att slå sina kvinnor och att mordhota sina döttrar eller systrar är fullkomligt oacceptabelt och kan inte ursäktas med tillhörighet till en annan kultur. Den som ges rätt att invandra och bo i Sverige åtar sig därmed också skyldigheter. Så är det i alla länder. Kommer man hit och begår grova brott, så är det rimligt att man åker ut. Den som vill bli medborgare bör också kunna förstå vad som sägs i landets politiska diskussion; språktest för medborgarskap är normalt i de flesta länder.

Det är vidare realistiskt att ha skärpt vaksamhet inför rysk maffia, människosmuggling och slavhandel med kvinnor när vår egen östgräns i praktiken har blivit den mot Ryssland, i och med EU:s ►

utvidgning. Det vore också ytterst hälsosamt om en stor del av invandringen bestod av arbetskraftsinvandring från talangfulla och välutbildade personer som bidrar till styrkan i svensk ekonomi.

Nå, innebär det här nu att folkpartiet har "övergett socialliberalismen", "tappat underifrånperspektivet" eller rent av blivit "främlingsfientligt"?

I en valrörelse vill givetvis socialdemokraterna gärna få det dithän, i syfte att varna storstadsväljare från att rösta liberalt. Men är det rimligt av borgerliga opinionsbildare att beskriva fp så?

Nej. Oavsett vad man må tycka i olika sakfrågor är det en total felbeskrivning av vad folkpartiets övergivande av snällismen i grunden bygger på. Den är mer än något annat uttryck för att partiet återknyter till en frisinnad tradition.

Den frisinnade traditionen inom folkpartiet är mer folklig än den "liberala". Den står bättre i förbund med mångåriga folkliga föreställningar om människans eget ansvar för sitt beteende och sitt liv - inom ramen för en kollektiv gemenskap. Den står också för en djupare människosyn.

Frisinnets nestor Waldemar Svensson varnade ständigt för risken för en "allstatlighet" som förvandlade individen till klient. Han visade att människan har större djup och egenkraft än så - och en rätt till "värdighet".

Vi är många som tycker illa om bidragskultur, liksom flumskola och en

kuratorsattityd till brottslighet. Vi gör det inte för att vi är emot det sociala utan, alldeles tvärtom, därför att vi med vår uppväxt i småbygdernas Sverige är överkänsliga för överhetens välvilliga paternalism. Människan är större till sin inneboende kraft än att reduceras till socialklient. En levande människas drömmar är inte bidrag utan livschanser. Socialliberalismen är större än Socialstyrelsen och Försäkringskassan.

Denna vår hållning bygger i grunden på ett underifrånperspektiv. En skola med bra kvalitet, hårda krav, bra lärare, tidiga betyg - det var vad som gav oss chansen att lyfta från våra omständigheter. Vi avskyr flumskolan, som inte drabbar överklassens barn utan nu invandrarnas. Att av ideologiska skäl vänta i åtta år med att kontrollera om eleverna kan läsa och skriva beskrivs av socialdemokrater som radikalt, men är för de underprivilegierade katastrofalt.

Vi är hårda mot brottslighet och vi vet att den slår särskilt drabbande mot kvinnorna och de oroliga mödrarna i de mest utsatta förortsområdena - inte mot överklassen med dess skyddande villaalarm. Vi hävdar med vår folkrörelseerfarenhet civilitet, inte "förståelse" för inslagna skyltfönster och gatubränder anlagda under namn av "reclaim the city". Vi vill att demokratin ska våga och vilja tydligt stå för sina värden, i stället för att falla undan för våldsvärkare och terrorister och systemmördare.

Om det här anses alldeles för förfärligt för känsliga sinnen bland opinionsbildare - "so be it".

Hans Bergström

Frisinnad Tidskrift

Ett folkligare folkparti
Hans Bergström

Rolig bok om kapitalismen
Nina Larsson

**Nazisters och
kommunisters helveten**
Erika Pettersson

En historia om Balkan
Birgit Friggebo

Grundad 1930
av Waldemar Svensson, Ljungskile

Nr 5

2006